

Державний заклад «Науково-практичний медичний реабілітаційно-діагностичний центр МОЗ України»

ЗВІТ

про виконання прикладних досліджень, що
фінансуються за рахунок коштів державного бюджету
за 2021 рік

Прикладна НДР «Розробка технології медико-психологічної реабілітації та соціальної абілітації дітей, які зазнали психологічного насилля» (термін виконання 2020-2022 роки, № держреєстрації – 0120U101301, за державним замовленням)

Мета роботи: на основі ідентифікації та комплексної оцінки чинників і закономірностей медико-психологічної дезадаптації дітей, які зазнали психологічного насилля, розробити структуру медико-психологічної реабілітації та соціальної абілітації.

Керівник роботи: Директор, головний науковий співробітник, Заслужений лікар України, професор, д. держ. упр., д. мед. н. **Олег ПАНЧЕНКО**

Учасники дослідження

Дослідження

психоемоційного та
соматичного стану дітей
у віці від 5-18 років, які звернулись до
лікаря педіатра

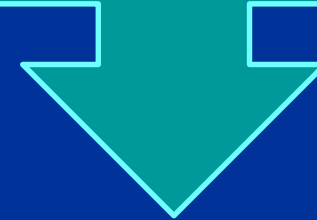
Кількість респондентів – **1653 особи**,
із них 10-18 років – **570 осіб**.

Отримали комплексу
медико-психологічну
реабілітацію **241 особа**.
У віці 10-18 років –
85 осіб.

Скринінгове дослідження
психоемоційного стану дітей
у віці від 10-18 років.

Кількість респондентів – **213 осіб**.

Виявлено **90 осіб**, які зазнали
психологічного насилля, в
умовах сучасних викликів.

Планування та реалізація
поглибленої діагностики,
комплексної медико-
психологічної допомоги (2022)

Розроблено анкету дитини шкільного віку

Категорії вивчення:

- персональна інформація;
- самооцінка та самокритика;
- страхи і хвилювання;
- мрії (плани на майбутнє);
- відношення до навчання;
- зайнятість в позаурочний час;
- взаємовідносини з однолітками;
- дитячо-батьківські відносини;
- проведення дозвілля.

Державний заклад «Інститут психології» Національного університету «Львівська політехніка»

НАУКОВО-ДИДЖИТАЛЬНИЙ ЦЕНТР
Дитина
Навчальний рік: _____
Клас: _____
Ім'я: _____
П.б.: _____

000000
дитина відповідає за

1. Як ти себе почуваєш? _____
2. Скільки тобі років? _____ 3. Як ти любиш свою школу? _____
3. Як тобі подобається навчатися? _____
4. Як ти вважаєш, чи подобається тобі навчатися? Так/Ні? _____
5. Як ти вважаєш, чи подобається тобі навчатися? Так/Ні? _____
6. Як ти вважаєш, чи подобається тобі навчатися? Так/Ні? _____
7. Як ти вважаєш, чи подобається тобі навчатися? Так/Ні? _____
8. Як ти вважаєш, чи подобається тобі навчатися? Так/Ні? _____
9. Як ти вважаєш, чи подобається тобі навчатися? Так/Ні? _____
10. Як ти вважаєш, чи подобається тобі навчатися? Так/Ні? _____
11. Як ти вважаєш, чи подобається тобі навчатися? Так/Ні? _____
12. Як ти вважаєш, чи подобається тобі навчатися? Так/Ні? _____
13. Як ти вважаєш, чи подобається тобі навчатися? Так/Ні? _____

14. Як ти вважаєш, чи подобається тобі навчатися? Так/Ні? _____
15. Як ти вважаєш, чи подобається тобі навчатися? Так/Ні? _____
16. Як ти вважаєш, чи подобається тобі навчатися? Так/Ні? _____
17. Як ти вважаєш, чи подобається тобі навчатися? Так/Ні? _____
18. Як ти вважаєш, чи подобається тобі навчатися? Так/Ні? _____

Структура Карти:

- Медичний блок;
- Психологічний блок
- Педагогічний блок;
- Соціальний блок.

За результатами первинної діагностики створено комп'ютеризований комплекс «РДЦ-2»

ЛІЧНА КАРТА РЕБЕНКА

№ з/п	Жалоби	Виводи

Дата тестування: 18.09.2021

Фізіологія: [input type="text"]

Псих: [input type="text"]

Очікування: [input type="text"]

Пол: ☐ Мужской

Дата народження: 18.09.2021

Починає грати на фортепіано: [input type="text"]

2. Иногда тебе хочется плакать просто так.

☐ Да

☐ Нет

Назад Далее

Зміст комплексу:

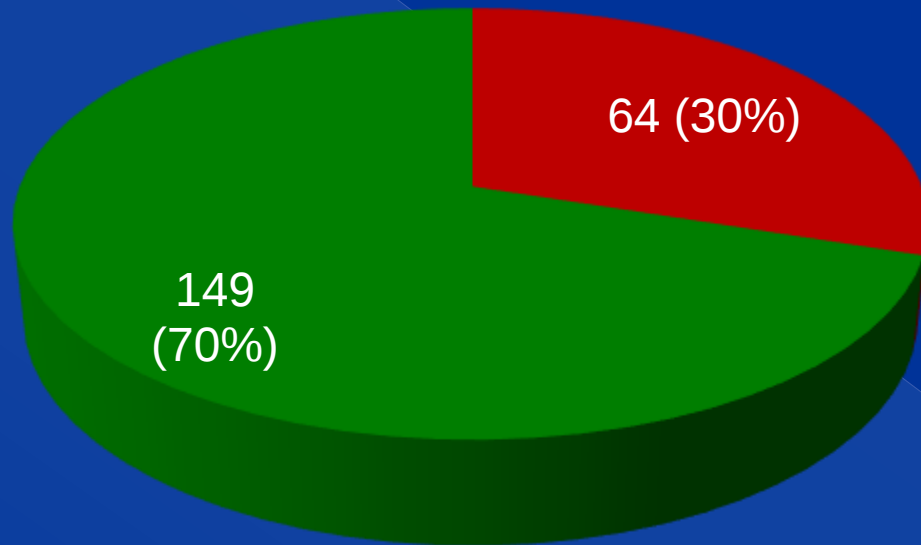
- особова карта дитини (персональні дані, скарги, рекомендації, примітки проведеної бесіди);
- тест 1 - методика «Дитячий опитувальник неврозів» (Седнєв В.В., Збарскін З.Г., Бурцев А.К.);
- тест 2 – методика «Шкала депресії М. Ковач».

Комплекс “РДЦ-1” дозволяє діагностувати:

- прояви астенії, ангедонії;
- наявність тривоги й вегетативних розладів;
- порушення сну;
- негативний настрій і самооцінку;
- порушення поведінки;
- міжособистісні проблеми;
- неефективність у школі;
- “сірість відповідей”.

Проблемні життєві ситуації,

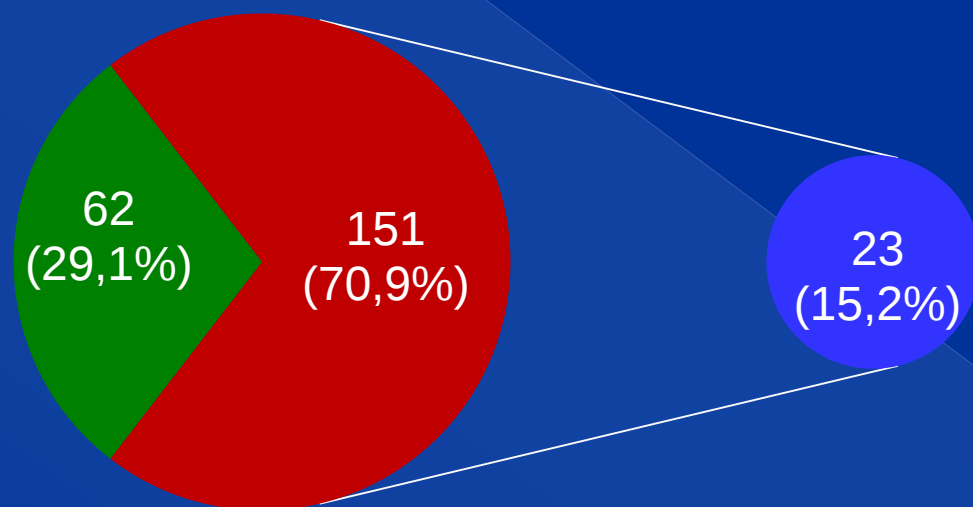
кількість осіб (%)

- Мають ситуацію, що непокоїть
- Не мають ситуацію, що непокоїть

- ✓ Хвилювання про психічне здоров'я і зовнішність;
- ✓ Різкі зміни настрою;
- ✓ Постійні сварки в сім'ї;
- ✓ Вступ до ЗВО;
- ✓ Хвилювання про коронавірус.

Наявність страхів, кількість осіб (%)

Види страхів:

- страх самотності, втрати близьких, їх раптова смерть;
- страх особистої невдачі;
- страх плазунів та членистоногих тварин;
- страх висоти (акрофобія);

Мають страхи – 151 (70,9%) дитина, не мають – 62 (29,1%) дитини. Мають **страх самотності** – 23 (15,2%) дитини, мають інший вид страху – 128 (84,8%) дітей.

Ризик розвитку депресивного стану, кількість осіб (%)

- Тенденція до розвитку депресії (група ризику);
- Норма.

Фактори ризику:

- негативна самооцінка;
- нездатність отримувати задоволення від діяльності;
- неефективність у школі;
- міжособистісні проблеми.

Виявлення невротичних проявів серед дітей,

кількість осіб (%)

Шкали	Низький рівень	Середній рівень	Високий рівень
Шкала депресії	169 (79,3%)	36 (16,9%)	8 (3,8%)
Шкала астенії	169 (79,3%)	28 (13,21%)	16 (7,5%)
Шкала порушень поведінки	137 (64,3%)	41 (19,3%)	35 (16,4%)
Шкала вегетативних розладів	150 (70,4%)	34 (16%)	29 (13,6%)
Шкала порушень сну	108 (50,7%)	47 (22,1%)	<u>58 (27,2%)</u>
Шкала тривоги	177 (83%)	31 (14,6%)	5 (2,4%)
Шкала брехні	213 (100%)	-	-

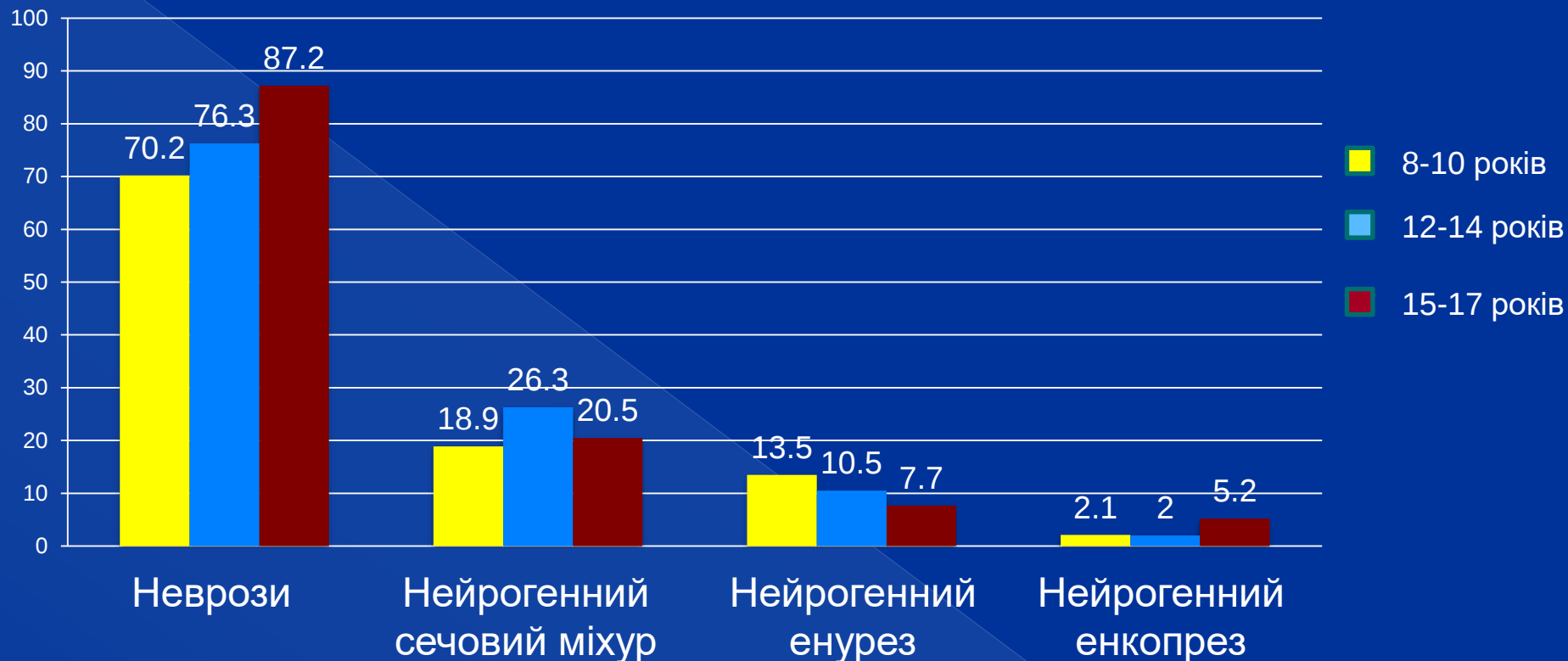
Стан серцево-судинної системи при емоційно-вольових порушеннях у дітей в стані тривоги (прийом лікаря-педіатра)

Виявлено лінійну залежність між емоційно-вольовими порушеннями та скаргами з боку серцево-судинної системи ($r=0,87$).

Скарги носять психосоматичний характер, що потребує медико-психологічної реабілітації та лікування.

Динаміка прояву неврозів у дітей із тривогою (прийом лікаря-педіатра)

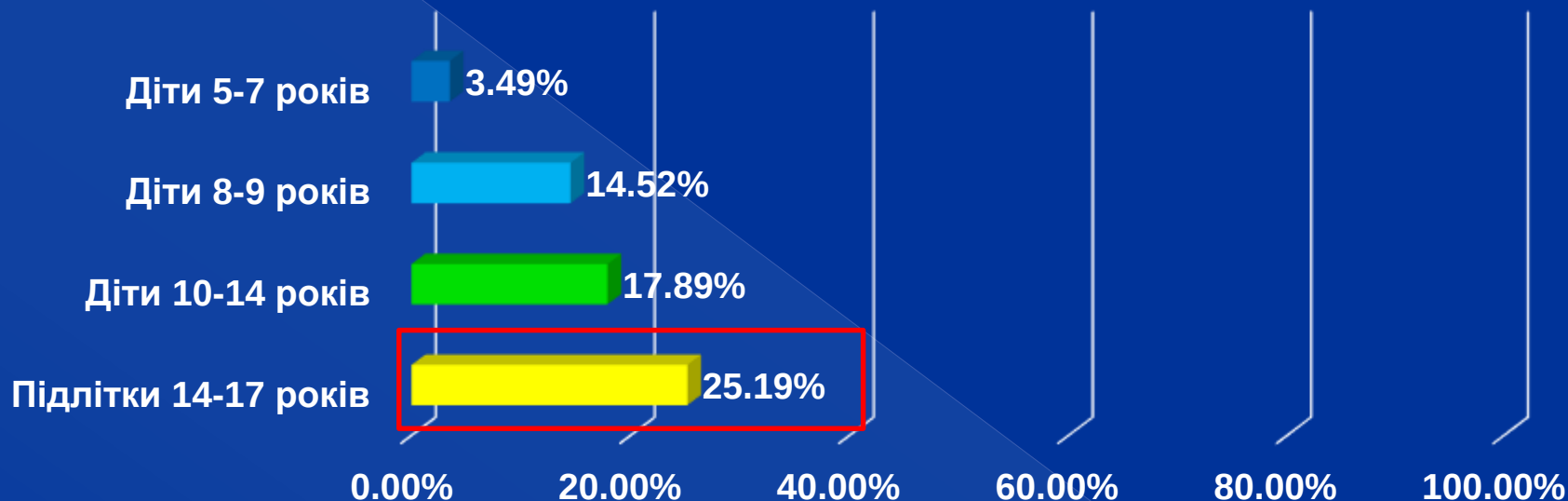
Прояви нейрогенного сечового міхура реєстровані від 18,9% до 26% дітей.

Нейрогенний енурез із віком рідше зустрічається.

Прояви нейрогенного енкопрезу мінімальні у всіх вікових групах.

Наявність сколіозу – як проблема сприйняття своєї зовнішності та фізичних вад

Виявлення сколіозу за даними власного дослідження

Сколіоз – це соматопсихічне реагування та функціональний розлад.

Сколіоз зустрічається в усіх вікових групах з тенденцією до зростання в підлітковому періоді: в групі 10-14 років виявлений в 17,89% обстежених, в групі 15-17 років – в 25,15% обстежених. Отриманий показник вищий за показник по Україні в 3,65 рази.

Висновки за результатами скринінгу

- ✓ 1 група (умовно здорові діти) - 119 (55,9%) осіб
- ✓ 2 група (група ризику) – 66 (30,9%) дітей;
- ✓ 3 група (діти, які потребують медико-психологічної допомоги – 24 (11,3%) особи.

42,1 % дітей потребують поглибленої діагностики, корекції, лікування та реабілітації.

Робота за результатами скринінгу

Робоча зустріч з педагогами закладу загальної середньої освіти

- обговорили результати скринінг-дослідження психоемоційного стану дітей, їх актуальні психологічні та соматичні проблеми;
- склали план подальшої взаємодії щодо організації надання медико-психологічної допомоги дітям.

Науково-технічна продукція за 2021 рік

• Статті у видання, що проіндексовані у наукометричній базі Scopus

2

• Статті у міжнародних виданнях

1

• Статті у фахових виданнях

1

• Розділи у міжнародних колективних монографіях

2

• Тези у збірниках матеріалів конференції, 1 у закордонних виданнях

10

• Участь у науково-практичних конференціях

6

Статті опубліковані у виданнях, що проіндексовані у наукометричних базах Scopus

Panchenko Oleg, Sliwinski Zbigniew, Kabantseva Anastasiia, Tsapro Nataliia. Collaboration of specialists in the rehabilitation of spine pathology. Fizjoterapia polska. Agencja Wydawnicza Medsportpress, 2021. 4(21). P. 96-102.
Квартіль: Q4

Panchenko Oleg, Kabantseva Anastasiia, Sliwinski Zbigniew. Emotional condition of children in eastern Ukraine. Fizjoterapia polska. Agencja Wydawnicza Medsportpress, 2021. 4(21). P. 184-188.
Квартіль: Q4

Підготовлено навчальний посібник

«Буквар інформаційної безпеки»

Отримано позитивні рецензії доктора психологічних наук, професорки Т.О. Піроженко, доктора медичних наук професора О.Ю. Майорова, доктора технічних наук, професора О.Г. Авруніна, завідувачки відділу початкової освіти Донецького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти Н.О. Капінус

Посібник розглянуто та затверджено на Науковій медичній раді. Подано пакет документів на комісію державної установи «Інститут модернізації змісту освіти» МОН України для отримання грифу щодо рекомендації використання навчального посібнику у закладах загальної середньої освіти.

Авторське право
на літературний
письмовий твір
наукового характеру
№ 103312;
Кабанцева Анастасія
Валеріївна
«Психологічна стійкість
дитини в умовах
інформаційних
викликів»

Проведено науково-практичну конференцію з міжнародною участю «Медико-психологічні аспекти реабілітації та абілітації в турбулентних умовах»

Опубліковано збірник наукових праць

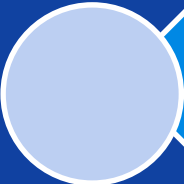

Медико-психологічні аспекти реабілітації і абілітації в епоху турбулентності. Збірник наукових праць за загальною редакцією Заслуженого лікаря України, професора О.А. Панченка. К.: КВІЦ. 2021. 420 с.

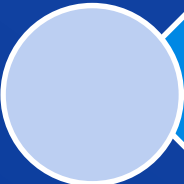
Завдання на 2022 рік

Продовження роботи з групами, встановленими за результатами скринінгу (проведення додаткової діагностики, організація та надання медико-психологічної допомоги)

Опробація технології медико-психологічної реабілітації та соціальної абілітації дітей, які зазнали психологічного насилля та підготувати методичні рекомендації щодо її застосування та впровадження.

Завершення розробки комп'ютеризованого комплексу для поглибленої діагностики дітей, які зазнали психологічного насильства.

Видання навчального посібника «Буквар інформаційної безпеки» та його поширення серед закладів середньої освіти з метою профілактики захворювань, що можуть виникнути внаслідок інформаційної небезпекою.

Патентування експериментальних моделей комп'ютеризованих психодіагностичних комплексів

Резюме

- Високий рівень психологічних проблем серед дітей призводить до підвищення розвитку соматичної патології, прогресування вад психічного здоров'я.
- З метою зменшення окреслених проблем необхідне впровадження системи раннього виявлення психоемоційних порушень, технології медико-психологічної реабілітації та соціальної абілітації дітей, які зазнали психологічного насилля.
- Нагальні проблеми – кадрове забезпечення, а саме підготовка клінічних психологів, дитячих психіатрів та налагодження системи отримання необхідної медико-психологічної допомоги.

Прикладна НДР «Розробка системи реабілітації медико-психологічного спрямування особам в умовах інформаційно-психологічної війни (термін виконання 2020-2022 роки, № держреєстрації - 0120U101304, за державним замовленням).

Мета роботи: обґрунтування концепції формування та корекції психологічних, психічних, психосоматичних наслідків інформаційно-психологічної війни у постраждалих осіб, і організаційно-методичне забезпечення їх комплексної медико-психологічної та соціальної реабілітації.

Керівник роботи: т.в.о. зав. наукового відділу, к.мед.н.
Сергій РАДЧЕНКО

У 2021 році виконувався другий етап НДР

- Визначено особистісні реакції жителів Донецького регіону, сформовано чотири групи респондентів та проведено діагностичні й медико-психологічні реабілітаційні заходи
- Розроблено психодіагностичний інструментарій
- Створено комп'ютеризований програмний засіб «РДЦ-1» відповідно до технічного завдання
- Опубліковано наукові праці у виданнях, що проіндексовані у наукометричних базах Scopus
- Опубліковано монографію, збірник наукових праць та захищено докторську дисертацію
- Проведено науково-практичну конференцію з міжнародною участю «Медико-психологічні аспекти реабілітації та абілітації в турбулентних умовах
- Науково-технічна продукція та участь у науково-практичних конференціях

Дослідження в умовах інформаційно-психологічної війни

2020-2021 рік – скринінгове дослідження жителів Донецького регіону щодо визначення емоційних реакцій на стресові події. Кількість респондентів – **633 особи**.

2021 рік – сформовано групи респондентів та проведено діагностичні й медико-психологічні реабілітаційні заходи. Кількість респондентів – **423 осіб**.

187 респондентів потребували медико-психологічної допомоги

125 респондентам було рекомендовано додаткове (поглиблене) діагностичне обстеження

Вікова категорія респондентів – 20-74 роки.

Середній вік $46,3 \pm 1,8$ років

Розроблено психодіагностичний інструментарій

Створено інформаційний онлайн-інструмент

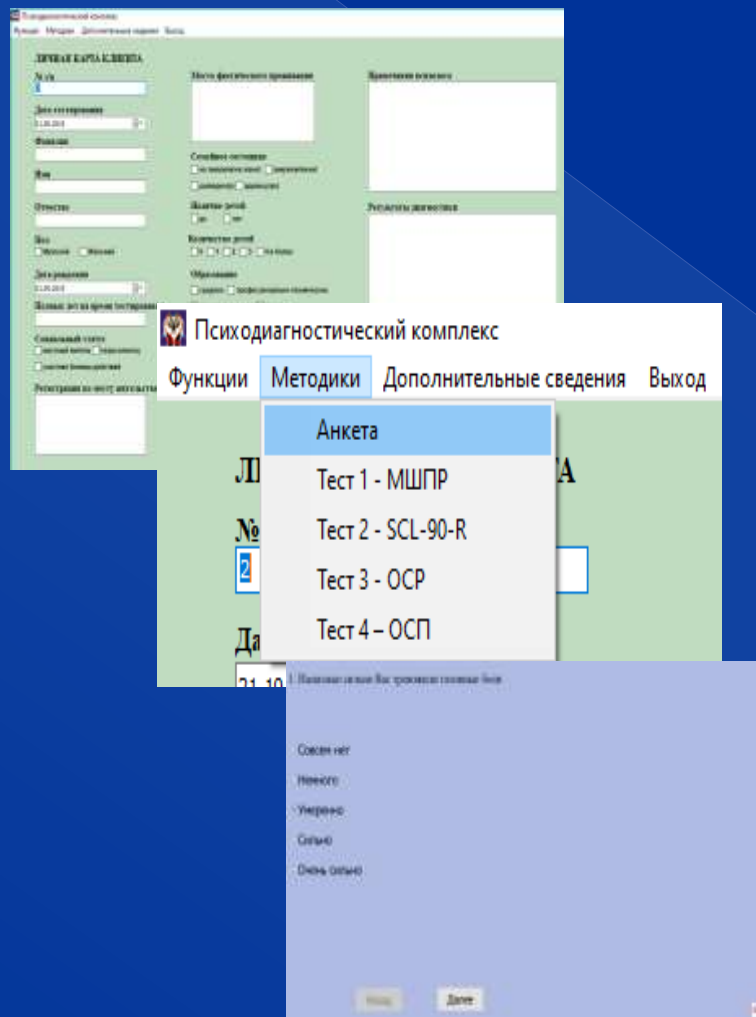
Розроблено анкету “Оцінка особистісного реагування щодо економічної безпеки”

Сформовано протоколи комплексного клінічного і психологічного обстеження.

Створено комп'ютеризований програмний засіб «РДЦ-1»

Зміст комп'ютеризованого засобу «РДЦ-1»:

- авторська анкета «Оцінка особистості, яка пережила події, пов'язані з бойовими подіями»;
- тест 1 - МШПР (Міссісіпська шкала посттравматичного стресового розладу);
- тест 2 - SCL-90-R (методика SCL-90-R);
- тест 3 - ОСП (Опитувальник суїцидального ризику в модифікації Т. М. Разуваєва);
- тест 4 - ОСП (Опитувальник Лазаруса).

Потреба у отриманні інформації, (%)

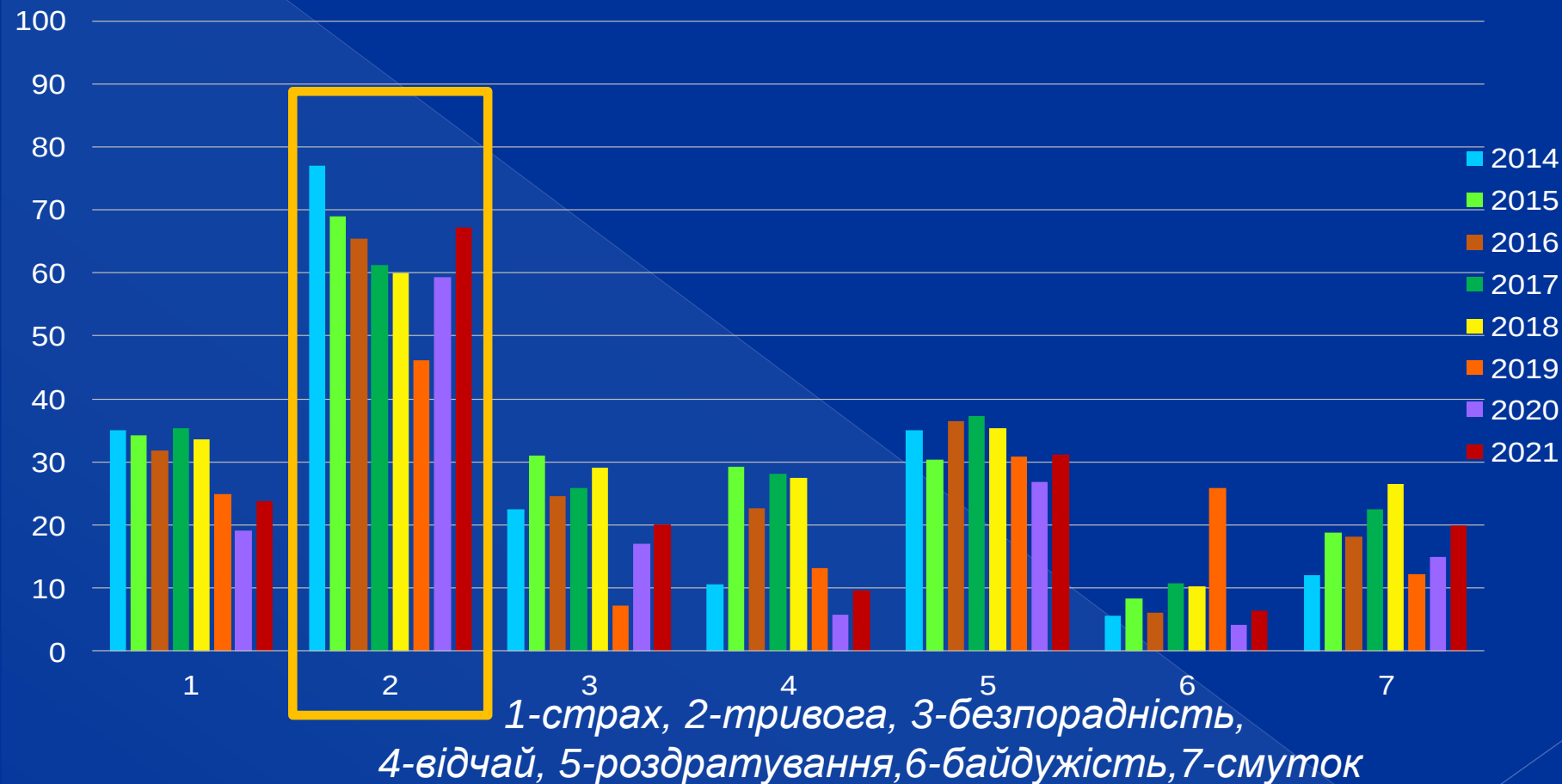
Різко збільшилась потреба в отриманні інформації щодо стану розповсюдженості пандемії і її наслідків.

Постало питання державного рівня в створенні державної інформаційної політики, щодо забезпечення населення своєчасною та правдивою інформацією.

Джерела отримання інформації (2021)

Скринінгове дослідження емоційних реакцій на стресові події

При різних стресових подіях серед емоцій населення перше місце займає **тривога**.

Результати первинної психодіагностики

Показник	Інтенсивність прояву серед респондентів
Негативна самооцінка емоційного стану	21,42%
Нервово-психічна напруга	29,58%
Прояви невротичної депресії	25,5%
Прояви астенії	26,52%
Прояви тривоги	30,6%

125 респондентам було рекомендовано додаткове (поглиблене) діагностичне обстеження

Результати поглибленої діагностики, «РДЦ-1» (n = 125)

Показник	Інтенсивність прояву
Прояви окремих ознак посттравматичного стресового розладу	55 осіб (44,1%)
Прояви посттравматичного стресового розладу	47 осіб (37,6%)
Середній рівень адаптаційного потенціалу копінгової поведінки	64 осіб (51,2%)
Деадаптація копінгової поведінки	43 осіб (34,4%)

Деадаптація копінгової поведінки це прояви посттравматичного стресового розладу.

Консультації додаткових фахівців, психотерапевтична і психокорекційна робота

Види діяльності	Кількість респондентів, n =423
Консультація психіатра, психотерапевта	24,3 % (103 особи)
Психокорекційні сесії	12,7 % (54 особи)
Проведення просвітницької і профілактичної роботи	100% (423 особи)

**Пошук джерел відновлення особистісних
ресурсів у респондентів**

Науково-технічна продукція

• Дисертація на здобуття доктора наук	1
• Монографія	1
• Збірник наукових праць	1
• Публікації у виданнях, що проіндексовані у наукометричній базі Scopus	2
• Статті у міжнародних виданнях	2
• Статті у фахових виданнях	16
• Тези у збірниках матеріалів конференції, 6 у закордонних виданнях	63
• Участь у науково-практичних конференціях	30

Публікації у виданнях, що проіндексовані у наукометричних базах Scopus

Novak A., Bashtannyk V., Buryk Z., Parkhomenko-Kutsevil O., Andriyenko M. Anti-corruption policy under the conditions of overcoming the consequences of the coronavirus pandemic. Systematic Reviews in Pharmacy. 2020; 11(10): 911-916.

Квартіль: Q2

Kabantseva A. Selivanova K, Panchenko O. Information Technology for Decision Support in Psychodiagnostics // IEEE International Conference on Problems of Infocommunications Science and Technology, (PIC S&T-2021) - Proceedings, 2021, pp 112-116.

Квартіль: Q4

Опубліковано монографію та збірник наукових праць

Гнатенко В.С. Державне управління економічною безпекою в системі цифровізації національної безпеки: монографія. К.: КВІЦ. 2021. 332 с.

Медико-психологічні аспекти реабілітації і абілітації в епоху турбулентності. Збірник наукових праць за загальною редакцією Заслуженого лікаря України, професора О.А. Панченка. К.: КВІЦ. 2021. 420 с.

Захищено докторську дисертацію

Гнатенко В.С. Державне управління економічною безпекою в системі цифровізації національної безпеки: за спеціальністю 25.00.05 - державне управління у сфері державної безпеки та охорони громадського порядку / Міжрегіональна Академія управління персоналом. – Київ, 2021. 558 с.

Проведено науково-практичну конференцію

21 жовтня 2021 року на базі ДЗ «Науково-практичний реабілітаційно-діагностичний центр МОЗ України» проведено науково-практичну конференцію з міжнародною участю **«Медико-психологічні аспекти реабілітації та абілітації в турбулентних умовах»**, яка внесена до державного реєстру з'їздів, конгресів, симпозіумів та науково-практичних конференцій Українського центру наукової медичної інформації та патентно-ліцензійної роботи (УкрІНТЕІ) № 344 від 24.12.2020 року.

ДЗ «НПМ РДЦ МОЗ України», 2022

Резюме

- Інформаційно-психологічна війна є психотравмуючим та соціально-деструктивним фактором, що потребує інтегрального та багатоаспектного вивчення.
- Комплексна медико-психологічна і соціальна реабілітація, постраждалих повинна базуватися на мультидисциплінарному підході, структурно-функціональній моделі, спеціальних принципах і комплексної реабілітації, що реалізує медико-психологічні підходи й соціально-орієнтовані засоби.
- Застосування розробленого психодіагностичного інструментарію допомогло активно вилучити респондентів від загальної вибірки, які потребували психологічної підтримки та яким необхідна поглиблена комплексна медико-психологічна діагностика з подальшою відновлювальною терапією.

Дякую за увагу!